

”OPPSKRIFT” PÅ EN TRYGG OG VELFUNDERENDE HUND

Uansett alder, rase, blanding, personlighet og bruksområde som voksen. Utarbeidet i juli 2007 av hundetrener Wenche Foldahl Skorstad, Foldahls Hundeskole (www.foldahl.no)

”Hunder er født som vennlige, konfliktløsende skapninger. Håndteres/omgås de med tålmodighet, vennlighet, forståelse og respekt – samtidig som man er konsekvent, vil de kunne fortsette å være vennlige – og **trygge** individer. Hvis vi i tillegg bevisst omgås de med vennlige kroppssignaler, lærer de gode vaner og enkel hverdagsdressur, blir de gjerne i tillegg rolige, ”veloppdragne” og gode til å høre etter. Da vil de leve lykkelige hundeliv og samtidig være til stor glede for oss i flokken og minimalt til ”bry” for sine omgivelser..” ☺

LÆRE SEG Å TAKLE LIVET – STRESS

Et miljøskifte – for eksempel en omplassering – er stressende for en valp/hund. **Den første tiden i nytt hjem er det derfor viktig at valpen/hunden får TID på seg til å bli kjent i sitt nye hjem og bli TRYGG på sin nye flokk** (dvs evt ALLE i flokken må være vennlige mot valpen/hunden – også i kroppsspråket! Trygghet er like viktig for å kunne fungere optimalt for hunder som for mennesker). **I tillegg.. Like viktig som at den får utløp for sin undersøkelsestrang, er det at den – på eget initiativ – finner roen hjemme og får nok søvn. Ro, hvile og søvn er beste botemiddel på stress.** Når den biten er på plass, er valpen/hunden klar for å oppdage verden – **skritt for skritt** (viktig med gode hvilestunder mellom skrittene). **Valpen/ hunden må først og fremst lære seg å takle hverdagen og livet sammen med sin nye flokk – og ”den store verden” for øvrig.**

***OBS1** Når en hund ikke takler en situasjon, kan den bli vill/gire seg opp/bjeffe – det kan ”renne over” (spesielt gjelder dette unghunder som kan ha hormoner i uballanse som følge av utviklingsfaser i løpet av 2-3 første leveår). Når slik oppførsel oppstår, er det gjerne noe som er altfor mye til valpen/hunden! Et typisk eksempel på slik oppførsel, er når man er ute på tur og valpen/hunden plutselig begynner å hoppe opp på og klippe i ben eller armer/bite og rive i buksa eller båndet. Den er da frustrert og stresset og handler irrasjonelt.*

Det siste den trenger da er skjenn og at vi blir irriterte..!

***OBS2** En hund trenger 2-6 dager for å komme ned på normalt nivå etter EN stress-situasjon.*

Dvs utsettes valpen/hunden ofte for situasjoner den ikke takler/stresser seg opp i, vil den lett bygge opp stress inne i kroppen. Pågår dette over tid, får hunden et kronisk høyt stress-nivå. Det er svært uheldig! Det kan bli utslag i overreaksjoner, overaktivt forsvar, mental uballanse, irritasjon, fysiske lidelser som for eksempel svekket immunforsvar og alt det kan føre med seg.. I tillegg blir man selv lett stresset og i uballanse av å omgås en stresset hund..

Som sagt.. Beste botemiddel på stress – er ro, hvile og søvn over tid. Dvs etter EN stress-situasjon bør valpen/hunden få mulighet til å hvile seg/sove mye i 2-6 dager, samtidig som man håndterer den ekstra forsiktig. Man bør også i denne tiden skjerme hunden fra omverdenen og visa versa. Er hunden kronisk stresset dvs den har over tid vært utsatt for stress-situasjoner ofte, trenger den flere uker – kanskje måneder – med ro og hvile for å ”komme ned” og dermed få normalisert/stabilisert sinnet og kroppen.

Foldahls Hundeskole

OBS3 *Forutsetningen for og lykkes er at man klarer å unngå nye stress-situasjoner!*

For å hjelpe hunden til å komme i hvilemodus raskest mulig, kan det å gi den tilgang til en trygg og god hvileplass (for eksempel en gammel stol) – der flokken er mest (for eksempel i stua) – være avgjørende. Å komme opp fra gulvet og ligge godt gir oversikt og trygghet/ velbehag ☺

Når hunden har blitt kvitt et evt overskudd av stress, **kan den – ved gradvis tilvenning sammen med trening skritt for skritt – lære seg å takle ting den fortsatt har problemer med** (hvis ikke har forsvunnet med overskuddet av stress..) **Her er TID og AVSTAND stikkord. For eksempel ved hund-hund-problem starter vi på god nok avstand til at hunden takler det/bevarer roen og vennligheten og gir hunden lang nok tid til å bli trygg – for så å nærme seg gradvis når takler det. Å få nærme seg blir da ”belønning” for å være rolig og vennlig. Dermed fremelskes det rolige og vennlige ☺**

LÆR HUNDESPRÅKET! (evt alle i flokken leser boken ”På talefot med hunden” av Turid Rugaas – gjerne flere ganger!) **også avsnittet om stress på side 85.**

Denne boken bør være alle hundeeieres bokvalg nr 1 da det er utrolig mye å vinne på å lære seg hundespråket og de dempende signalene. Hundespråket er et universalspråk som alle hunder er født med og allerede ved 5-6 ukers alder er de gode på å bruke det! (Til sammenligning bruker vi mennesker år på å lære oss språket vårt..)

Språket deles inn i to hovedgrupper: **de dempende signalene – som også er vennlige – og trusselsignalene.** Boken tar for det meste for seg de dempende signalene.

Hunder bruker disse signalene først og fremst for å unngå konflikter. **Hunder er først og fremst konfliktløsende skapninger! Men de bruker også disse signalene når noe er litt for mye for dem eller når de selv er redde eller stressede.**

OBS4 *En redd hund skal ikke ha oppmerksomhet, dvs den skal ikke snakkes til, taes på eller kikkles på. Da kan redselen lett fremelskes. Bruk heller dempende signaler til hunden roer seg/blir trygg - for så å begynne og gi den **FORSIKTIG** oppmerksomhet etter 5 sekunder ☺*

Ved å kunne hundespråket, åpner det seg en ny verden for oss – og hunden(e) vår(e). Vi kommer bokstavelig talt på talefot og vi forstår og respekterer hverandre på en helt ny måte ☺ Og – ikke minst – forstår vi hvor galt det er å være hardhendt og streng..!

Bla kan vi da ta den ut av situasjoner på et tidlig tidspunkt, FØR den for eksempel viser trusselsignaler. Og vi kan selv bevisst unngå trusselsignalene og heller bruke de dempende signalene når vi nærmer oss eller er i nærheten av hunden – både ved kosing og ved nødvendig håndtering slik som pelsstell, kløklipp osv. Vi ”forteller” da på et språk hunden forstår at vi er vennlige og at den bare kan ta det rolig. Og utrolig nok..

Hunden BLIR ofte raskt roligere og takler nærkontakten/håndteringen mye bedre☺

OBS5 Hunder er ”programmert” til å lese kroppsspråk. *De kan lett bli utrygge, frustrerte og stressede når vi virker truende (for eksempel ved nærkontakt med fronten av kroppen, hode, blick, smil (vise tenner!) rett imot/ovenfra, går rett imot, bøyer oss over, hender ovenfra og ned/raskt imot) i nærheten av dem.*

Foldahls Hundeskole

Disse tingene gjør de fleste mennesker som - er glad i hunder – automatisk hvis de ikke kan hundespråket. I praksis vil det si at vi automatisk – uten at vi vet det – lett går rundt og truer hunden vår mye i løpet av en dag. **Som hundeeier bør vi raskest mulig lære oss hundespråket for så ”å oppdra” omgivelsene (menneskene i hundens omgangskrets).** For eksempel bør vi **stå eller sitte på huk** (gjelder først og fremst for valper, små hunder eller hunder som er reserverte til mennesker) **med ryggen til hunden** i hilsesituasjoner og ha **rolige, lave hender**. Hvis hunden hopper opp/girer seg opp likevel – **totalignorer og snu ryggen til igjen. Vent med å gi hunden oppmerksomhet** (snakke til, kikke på, ta på) **til den har roet seg og hatt den ønskede oppførselen i minimum 5 sekunder. Da lærer hunden å hilse pent på mennesker ☺**

LÆREREGLER – GOD OPPDRAGELSE

1. læreregel:

”Det hunden oppnår noe med, gjentar den lettere”. Og oppnåelse handler ofte om oppmerksomhet fra oss. Oppmerksomhet som hunden lett ser på som ”belønning” er når vi snakker til, kikker på eller tar på den.

I praksis vil det si – der det går an – og hunden har en uønsket oppførsel, er det fint å **totalignorere** den, dvs **ikke snakke til, se på eller ta på den – samtidig som vi bruker dempende signaler** (der det går an). *Da får den ingen læring på at for eksempel mas og ”tigging” lønner seg, samtidig som vi - på et språk den forstår – ”ber” den roe seg ned - samtidig som vi signaliserer at vi er vennlige – dobbel positiv effekt! ☺*

Derimot.. Når hunden har en ønsket oppførsel, for eksempel når den legger seg på eget initiativ og er rolig og stille, kan vi gi den FORSIKTIG vennlig oppmerksomhet etter minimum 5 sekunder - som avtar til av og til etter hvert. Den vil da lære seg at det lønner seg å ligge rolig og være stille – og den vil lettere gjøre det igjen. Resultatet på sikt, blir en rolig hund inne - som får den søvnen den trenger ☺

2. læreregel: ”Hunder lærer ved assosiering”.

Dvs alle former for psykiske (for eksempel skjenn/AA) og fysiske ubehag (for eksempel rykking i båndet, ubehagelig halsbånd eller sele, straff (nakkegrep er ”verstingen” da det er dødsgrep i hundeverdenen!)) gir hunden negative asso-siasjoner til omverdenen – nærmere bestemt det den har fokus, stedet den er på og det den gjør – og evt til læring.. samt at den lett kan bli frustrert, stresset, utrygg eller - i sjeldne tilfeller – irritabel/sint. Verden blir et utrygt, lite hyggelig sted å være.. Hunden får dårlig livskvalitet og kan rett og slett bli deprimert.. og/eller fysisk syk..

I tillegg er alle ubehag og trusselsignaler avstandsøkende! Dvs feks går hunden med strupebånd/lenke, trekker den ofte mer, fordi den instinktivt forsøker å unnsnippe ubehaget.

Konklusjon: Skjenn/straff/strupebånd og lignende må/skal ikke forekomme! Altfor mange hunder lider under – ja blir direkte ødelagte av slikt!

Derimot.. Alle former for behag (for eksempel ros, belønning, kjærlighet/kos, massasje/t-toutch) gir god læring, positive assosiasjoner - og styrker båndene. **Bruk behagelig halsbånd eller aller helst en god sele når vi er ute med hunden i bånd** – og lær valpen/hunden å gå i bånd uten å trekke (her kan boken ”Hva gjør jeg når hunden drar i båndet?” av Turid Rugaas anbefales.) Først da kan hund og eier nyte turen ☺

Foldahls Hundeskole

Les gjerne forskjellige bøker (det er for eksempel mange bra bøker å finne på canis.no) og gå på kurs, *men følg aldri eventuelle "råd" som går på å gi skjenn, straff eller bruke såkalte dressurhalsbånd/seler! Tillat heller aldri andre (for eksempel en "gammeldags" instruktør) å låne hunden din for evt å demonstrere slike styggeligheter! Som sagt – det kan gjøre ubotelig skade på hunden – og også dens tillitsforhold til mennesker!*

UNNGÅ/AVLÆRE MAS, "TIGGING", FOTFØLGING INNE

Hunder er først og fremst flokkdyr som vil være der vi er – helst hele tiden.. Den trenger hjelp til GRADVIS å lære og takle og være alene hjemme, og bli "veloppdragen" og bli trygg/finne ro hjemme. For eksempel en hund som maser, "tigger" eller går etter oss rundt i huset, kan – med fordel for begge parter på sikt . totalignoreres. I kombinasjon med ignoreringen bruker vi ett eller flere av de dempende signalene slik som for eksempel gjesping, blunking, snu på hodet (disse tre i kombinasjon er ofte svært effektive forutsatt at hunden er nær oss/har oss i fokus). Hold på helt til hunden tar signalene til seg og enten legger seg eller går vekk. Sterkere dempende signaler er rolige bevegelser, snu ryggen til, gå rolig vekk. Roer hunden seg og legger seg, kan vi gi den avmålt, forsiktig ros etter minimum 5 sekunder.

OBS6 *En hund som har fått mye oppmerksomhet på masing/"tiggning"/følge etter rundt i huset, vil kunne bli frustrert og enda mer masete de første gangene vi "snakker" til den med dempende signaler og ikke med stemmen. Spesielt unghunder kan det "renne over" for. Spesielt kan dette skje hvis hunden er vant til voldsom "lek" med flokkmedlemmer (det er ofte barna og mannen i en flokk som synes om å "leke" voldsomt med hunden). Dette bør unngås! Hunden kan da mye lettere bli voldsom også i nærkontakt med andre mennesker! Og det voldsomme kan lett "gå over styr" når hunden evt blir stor og sterk! Både flokkmedlemmer og ukjente kan da lett bli redde for hunden og svært uheldige situasjoner kan oppstå! I tillegg kan det kan få fatale konsekvenser for hunden..!*

Hvis hunden ikke tar til seg de dempende signalene fra oss og girer seg bare mer og mer opp, trenger den en time-out, dvs en fysisk adskillelse fra oss. I praksis vil det si: **Uten å få oppmerksomhet av noe slag eller at vi er irriterte på den** – tar vi den ut av situasjonen og setter den på et sted den føler seg trygg og raskt kan roe seg ned. Vi gir hunden forsiktig oppmerksomhet og evt tar den ut av time-outen når den har vært stille og rolig i minimum 5 sekunder. Igjen.. Da fremelskes det at hunden er stille og rolig ☺ Et slikt time-out-sted kan for eksempel vært at vi binder opp hunden til en krok i veggen på stua der den har tilgang til en god liggeplass (time-out-stedet MÅ trenes opp på forhånd). Er hunden trygg i bil (her bør være bur*) – og det ikke er for varmt eller kaldt (husk det er vår oppgave å beskytte hunden vår mot varme og kulde. Hver sommer dør dessverre hunder som følge av overoppheting i bil!) – kan buret i bilen være et perfekt time-out-sted/hvilested ☺

**Buret må være av passe størrelse når hunden er ferdig utvokst (den må kunne stå, sitte, ligge og snu seg der). Har vi mer enn en hund, bør de ha hver sitt bur. Videre bør her være sklisikkert underlag, noe mykt/behagelig å ligge på oppå der og tildekte sider og tak. Fint med åpning foran og bak. Da kan vi se hunden under kjøring (hvilket vi bør!) og den kan se oss og noe ut. Hvis hunden for eksempel gjesper under kjøring kan det være at den må på do..*

Foldahls Hundeskole

Det samme er fint å gjøre (time-out) med hunder som for eksempel pga *stress og innestengt frustrasjon* – biter i båndet, hopper opp og ”biter”/kliper i armen – dersom det ikke hjelper med *en rask, høy lyd/et lite hyl oppfulgt av det dempende signalet å gå rolig vekk* (en stresset og frustrert hund er ikke alltid mottakelig for signaler. Slik er det bare.) En time-out/fysisk adskillelse der hunden raskt kan roe seg – er da det beste. Kanskje trenger vi to-bente å roe oss også.. Er vi ute på tur kan vi binde hunden til nærmeste stolpe/tre. Gå så rolig noen skritt vekk og stå med ryggen til. Når hunden har vært rolig og stille i minimum 5 sekunder, snakk forsiktig og gå rolig tilbake til hunden i bue (å gå i bue er også et dempende, vennlig signal).

Ved passeringer av mennesker/andre hunder når ute på tur (alle hunder bør først og fremst lære seg å **passere** hunder de møter på gata, for så å **få være løs** sammen med vennlige hunder av forskjellige raser når sjansene byr seg), **bør man – der det lar seg gjøre – ta hunden med å gå i bue. Det vil hjelpe hunden til å føle seg trygg og bevare roen i møtesituasjoner med andre hunder** ☺ Etter x antall slike passeringer vil den – på eget initiativ (ved passeringer) – gå i bue, gjerne i kombinasjon med å snuse i bakken (også dempende signal) – så langt båndet tillater det.

OBS7 *Det verste vi kan gjøre er å skjenne på/straffe en hund som ”koker” av frustrasjon og stress. Den kan da bli redd eller irritert – og forsvare seg (husk at **stress aktiviserer forsvaret!**) Den erfarer at mennesker er ustabile og ikke til å stole på og den får automatisk negative assosiasjoner. De psykiske skadene kan bli uopprettelige! I tillegg fikk den oppmerksomhet – noe som automatisk vil gjøre at oppførselen gjentas lettere.*

ALFA OMEGA Å VÆRE KONSEKVENT.. og at alle i flokken gjør de samme tingene! I god oppdragelse og læring gjelder det som sagt bla å være tålmodig, vennlig, kjærlig og **konsekvent**. Unntaket (på at alle bør gjøre det samme) er selvfølgelig hvis det er små barn i flokken. Der skal alltid en voksen være tilstede og gripe inn/skilte barn og hund i tide, dvs når hunden kommer med ett eller flere dempende signaler. **Barn som er store nok til å forstå, bør selv lære seg hundespråket og praktisere dette i nærheten av hunden. Da kan jo de også forstå og respektere hunden samtidig som de forstår lettere viktigheten av å være rolige sammen med/i nærheten av hunden** (barn må også gjerne gi hunden søksoppgaver – her er det bare å bruke fantasien!)

Alle i flokken bør tenke på NÅR de gir hunden oppmerksomhet.. Har den ”lyktes” (dvs fått oppmerksomhet) **EN gang, vil den lettere gjenta adferden. Har hunden ”lyktes” flere ganger, vil den stadig lettere gjøre det igjen.**

I praksis vil dette si: **Gir vi hunden oppmerksomhet når den – i våre øyne – har en uønsket oppførsel** (for eksempel hopper opp oss eller andre mennesker eller ”tigger” ved bordet), **lærer vi den det vi kaller unoter.**

FREMELSKE DET ROLIGE..

Som sagt.. Gi hunden oppmerksomhet i form av forsiktig vennlig snakk/ros, kos eller godbiter, tyggebein, griseøre når den har ønsket oppførsel for eksempel når ligger rolig og er stille og har gjort det i minimum 5 sekunder. **Da er også det beste tidspunktet å starte en aktivitet som hunden ”ønsker seg” for eksempel ut å gå tur og ”lese avisen” (hunder er først og fremst født til å gå og snuse og bør få lov til dette når vi går tur), **en neseoppgave** (la den lete**

Foldahls Hundeskole

opp gjemte godbiter (når hunden bruker nesene bruker den mest energi! og blir lett deilig sliten og trøtt)) **eller hodearbeid** (for eksempel innlæring, trening av øvelser, **problem-** løsninger).

En hund som lærer - ut i fra hva den oppnår – at det lønner seg å ligge rolig og være stille, vil gjøre det mer og mer – på eget initiativ ☺ Etter hvert skal oppmerksomheten avta noe slik at hunden også skal kunne slappe helt av og sovne (viktig med mye søvn – spesielt hos valper. Det er med på å holde sinnet stabilt, evt stabilisere det). **Da skal den sove i fred!**

OBS8 *En hund må aldri vekkes brått! Da kan den "automatisk" gå rett i forsvar - og bite!*
Har man små barn i flokken som ikke forstår å respektere hunden, **må man alltid følge med** - og hunden må ha fri tilgang til en trygg og god hvile-/soveplass et sted utenfor de små barnas rekkevidde.

INNLÆRING AV STOPPSIGNAL

En valp/hund kan utmerket godt lære seg at det **lønner seg å respektere** et stoppsignal. Her bruker vi gjerne for eksempel AA i stedet for NEI (da vi lett bruker ordet nei også oss mennesker i mellom). **AA skal komme når hunden er på vei/er i forhandlingsposisjon og den har "det forbudte" i fokus (for eksempel ei sko) – etterfulgt av vennlig (også i kropps- språket, dvs stå med siden eller ryggen til) invitasjon om komme til deg i stedet. Når hunden stopper, **snur og kommer til deg skal den ha ros og belønning straks den kommer.****

Dersom hunden ikke reagerer som ønsket på signalet, dvs ikke stopper, henger man på et bånd/tau på halsbåndet/selen slik at man kan stoppe hunden fysisk – rett etter signalet – ved behov, før invitasjonen til å komme.

For eksempel når valpen har ei sko i fokus og får et AA rettet mot seg, opplever valpen/hunden et psykisk ubehag som den assosierer med sko. Den vil da kunne holde seg unna skoen senere. Noen hunder er det nok med ett AA i riktig øyeblikk, andre må ha gjentakelser. Hvor mange kommer an på hundens personlighet.

OBS9 *Vær bevisst på bruken av AA. **Begrens det til et minimum!** AA skal absolutt ikke brukes når valpen/hunden for eksempel har mennesker – barn/voksne – eller andre hunder i fokus! Da får den automatisk negative assosiasjoner til disse!*

HUNDEN HOLDER PÅ MED NOE SOM "ER GALT"/ER I FORSVARSPOSISJON

En hund som har fått tak i mat fra bordet, en sko eller ligger i sofaen/sengen – *kan være i forsvarsposisjon* og må derfor håndteres med klokskap og forsiktighet. *Truer man hunden her, kan det lett fremme forsvaret. Gir man hunden oppmerksomhet, lærer den at det lønner seg..*

Der det går an – totalignorer! **Pass på bedre neste gang og stopp den når den er på vei!** Dersom man ikke "kan" ignorere (for eksempel hvis ligger i sofaen), kan man forsøke å fange hundens oppmerksomhet (*uten å gi den oppmerksomhet*), ved for eksempel å komme med en uventet lys lyd. Når hunden kikker på deg, **gjør noe uventet for å holde på oppmerksomheten, for eksempel snu og løp til et annet rom. Da kommer gjerne hunden av nysgjerrighet ☺ og fordi den – automatisk - lett tiltrekkes av raske bevegelser.**

OBS10 *Etter uønsket oppførsel, for å unngå kjedelæring, lokk (ikke be!) hunden til å sitte (før en hånd med for eksempel en godbit i været) – vent i 5 minimum sekunder før rosen/ belønningen. Evt ta bort skoen når valpen/hunden ikke ser det.*

Foldahls Hundeskole

GENERELT

I den første tiden med valpen/unghunden, kan det være lurt å gjøre huset valpe-/hundesikkert. Da kan man spare valpen/unghunden og seg selv for mye negativt..

Kanskje trenger valpen/hunden å få utløp for oppspart frustrasjon eller stress – eller rett og slett har mye energi. Da kan det være fint med for eksempel ei tom pappeske eller en litt stor kvist/grein ute i hagen (det er fint å ha noe ”lovlig” å sysselsette seg med).

Inne bør det være ro og hvile som er i fokus (*har hunden egne leker, bør disse ligge gjemt og at vi tar frem en og for eksempel gjemmer til valpen/hunden når den er rolig i forkant.* Hvis vi på forhånd har trent inn at den skal komme til oss med ting og slippe, kan den gjøre det her også – og vi kan evt gjemme på nytt (det beste er når hunden får **gå og lete opp ting med nesen.**

Kasting – spesielt av pinner – og drakamper skal man være forsiktig med/unngå da det lett kan stresse hunden – og fremme forsvar. Generelt mye løping er også stressende!) eller vi kan la hunden selv ”leke” med leken for så at vi tar den og legger den bort når hunden har mistet interessen og ikke ser det.

Når gjelder valp/unghund er sosialisering med flest mulig forskjellige, vennlige hunder – av forskjellige raser/blandinger – ”livsviktig” med tanke på at de skal føle seg trygge sammen med andre hunder og få trent seg i hundspråket og de dempende signalene. Da blir de gjerne – i hund-hund-situasjoner - trygge og rolige individer som voksne og mestere på å være vennlige ☺ (Her bør de være løse sammen på trygge steder. Sjekk alltid at kjemien stemmer mellom hundene mens man enda har de i bånd. Gå med de i buer forbi/rundt hverandre og la de kun få nærme seg hverandre hvis begge er **rolige og vennlige** (*mange hunder trenger vår hjelp til å lære seg og være rolige ved passeringer og tilnærming til andre hunder. Ved tilnærming – la de erfare at det er når de er rolige og vennlige at de får nærme seg. Bruker de trusselsignaler eller girer seg opp, snu og gå vekk! Og snakk til hundene kun når de har ønsket oppførsel!)).*

OBS!! Hunder skal absolutt ikke bare slippes sammen for ”å gjøre opp seg i mellom”. Det er gammeldags tankegang og kan lett føre til at de blir utrygge og lettere sloss senere.

For lite sosialisering i oppveksten er hovedårsaken til at hunden som voksen takler for andre hunder dårlig. Hvis den i tillegg har en eller flere dårlige erfaringer med andre hunder, eksempel ved at den har blitt angrepet, kan den bli utrygg/redd og ”miste” vennligheten sin.

En slik hund trenger vår hjelp til å bli trygg og vennlig igjen.

Gjør følgende: Hjelp hunden til å bli kvitt et evt overskudd av stress med ro, hvile og søvn over tid. Deretter gi den **gradvis** tilnærming til andre hunder **over tid**. Sørg hele tiden for **god nok avstand** (dvs at hunden takler det og er rolig og vennlig når den har annen hund i synsfeltet). Legg opp treningen til suksess! Bruk behagelig sele! Hvis går ”galt” og hunden girer seg opp/blir voldsom – ta med hunden ut av situasjonen. *Kjeft aldri!!* Snakk **til hunden når den er rolig og vennlig og den ønskede oppførselen fremelskes** ☺ Lær hundspråket slik at du kan se og rose frem de dempende signalene i hunden. Arranger treninger. Tren opp mot rolige, vennlige hunder (en i gangen). Gå tur sammen med annen hund (god avstand i starten).

Når gjelder hverdagsdressur, lær hunden først og fremst en god innkalling og å gå i bånd uten å trekke. Da kan den gå løs der det går an, og både du og hunden kan nyte turen der den ”må” gå i bånd.. Hunder elsker frihet, men husk: *din hund skal ikke være til bry eller skremme andre! Lykke til ”på ferden”!*